

REPUBLIKA SLOVENIJA INFORMACIJSKI POOBlašČENEC		
Prejeto: 03-05-2012	Sig. znak: 0320	
Vrednost:	Vredr.:	Priloge:
Šifra zadeve: 090-188/2010/13		

I U 35/2011-42

ODLOČBA JE PRAVNOMOČNA
 UPRAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
 UPRAVNO SODIŠČE RS, LJUBLJANA
 dne 18.4.2012 /20

Podpis pristojne
 sodne osebe:

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Upravno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali višji sodniki mag. Darinka Dekleva Marguč kot predsednica ter mag. Damjan Gantar in Agata Zavašnik kot člana,

ob sodelovanju pravosodne svetnice Tine Tratnik kot zapisnikarice,

v upravnem sporu tožeče stranke: _____ ki
 jo zastopa Bojana Ozimek, odvetnica v Ljubljani, zoper toženo stranko: REPUBLIKA SLOVENIJA, ki jo zastopa Informacijski pooblaščenec,

zaradi dostopa do informacij javnega značaja,

o tožbi tožnice proti odločbi Okrajnega sodišča v Kočevju št. Su 020504/2010-127 z dne 22. 9. 2010 in odločbi Informacijskega pooblaščenca št. 090-188/2010/5 z dne 10. 12. 2010,

na seji 18. aprila 2012

RAZSODILO:

Tožbi se ugodi in se odločba Okrajnega sodišča v Kočevju št. Su 020504/2010-127 z dne 22. 9. 2010 in odločba Informacijskega pooblaščenca št. 090-188/2010/5 z dne 10. 12. 2010 odpravita ter se zadeva vrne organu prve stopnje v ponoven postopek.

OBRAZLOŽITEV

1. Prvostopenjski organ je z izpodbijano odločbo zavrnil zahtevo tožnice za vpogled v sodni spis Rz 35/1952 in Rz vpisnik ter zaplembeni spis proti iz . V obrazložitvi odločbe navaja, da je tožnica najprej zahtevala vpogled v sodni spis Rz 35/1952 ter v zadevni Rz vpisnik in navedla, da informacija sodišča, da se Rz spisi v zemljiški knjigi hranijo 5 let, ni v skladu s Sodnim redom, pri čemer se sklicuje tudi na Sodni poslovnik (Uradni list LRS št. 42/59 in nadaljnji) ter Navodilo o izločanju dokumentarnega gradiva (Uradni list RS št. 52/2001). Meni, da je v teh aktih določeno, da se zemljiškoknjžni spisi Rz hranijo 30 let, zadevni Rz vpisnik pa trajno. Prvostopenjski organ je tožnici pojasnil, da njeni zahtevi ne more ugoditi, ker se v arhivu sodišča Rz zadeve ne hranijo, a je tožnica ponovno vložila zahtevo, datirano z dnem 1. 9. 2010 z isto vsebino, kjer je zahtevala tudi, da se njena zahteva za vpogled v zaplembeni spis proti . iz zavrne s sklepom o zavrnitvi zahteve, da bo imela pravno varstvo. Prvostopenjski organ nadalje pojasnjuje, da je informacija javnega značaja po določilu prvega odstavka 4. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju ZDIJZ) informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam v sodelovanju z drugim organom ali pridobil od drugih oseb. Po teh kriterijih mora informacija izvirati iz delovnega področja organa, organ mora z njo razpolagati in nahajati se mora v neki materializirani obliki. Iz izjave arhivarja sodišča Janeza Tratnika izhaja, da v arhivu Okrajnega sodišča v Kočevju ne hranijo Rz zadev, v zadevah zemljiške knjige pa se hranijo samo spisi Dn. Iz izjave vodje zemljiške knjige Okrajnega sodišča v Kočevju pa je razvidno, da se v zemljiški knjigi trajno hranijo samo zaznanilni listi, vse ostalo pa se je uničilo, ker gre za tako imenovane druge Rz zadeve, ki se hranijo pet let. Prvostopenjski organ je glede na ti dve izjavi ugotovil, da dokumenti, katerih vpogled zahteva tožnica, pri tem organu ne obstajajo več, organ z njimi ne razpolaga, kar pomeni, da kriterij materializirane oblike v konkretnem primeru ni izpolnjen in zato ni izpolnjen pogoj iz prvega odstavka 1. člena ZDIJZ v povezavi s prvim odstavkom 4. člena ZDIJZ, po katerem je informacija javnega značaja le tista informacija, s katero organ že razpolaga.
2. Tožnica se je zoper prvostopenjsko odločbo pritožila, drugostopenjski organ pa je pritožbo zavrnil.
3. Tožnica v tožbi navaja, da zahtevani dokumenti v skladu z zakonodajo morajo obstajati pri prvostopenjskem organu in ne predstavljajo nobene od izjem po 6. členu ZDIJZ. Vpogled v dokumente je zahtevala na podlagi Zakona o zemljiški knjigi. Nepravilna je navedba prvostopenjskega organa, da se druge Rz zadeve

hranijo pet let, saj se hranijo trajno. Prvostopenjski organ bi moral predložiti dokumentacijo o uničenju nepotrebne dokumentarne gradiva ter o odbiranju arhivskega gradiva in o izročanju arhivu, ki se hrani trajno. Drugostopenjski organ bi moral pozvati prvostopenjski organ, da predloži zahtevano dokumentarno gradivo, ki mora obstajati pri prvostopenjskem organu. Namesto tega je drugostopenjski organ pridobil izjave uslužbencev prvostopenjskega organa. Tožnica je predložila uradne listine Okrajnega sodišča v Kočevju Rz 35/52 z dne 27. 6. 1952, 8. 7. 1952 in 19. 7. 1952, iz katerih je razvidno, da se je pod številko Rz 35/52-4 vodil postopek preveritve lastnine in preizkus možnosti zaplembe zemljišč, navedenih na teh listinah. Tožeča stranka je predložila dovolj podatkov, na podlagi katerih se lahko najde vse zahtevano dokumentarno gradivo, ki ima trajno vrednost, zato mora v skladu z zakonom obstajati pri prvostopenjskem organu. Tožnica je predložila dovolj podatkov, na podlagi katerih se da ugotoviti, kateri postopki so se vodili in kje iskati zahtevane dokumente. Prvostopenjski organ mora trajno hraniti tako naznanilne liste kot tudi Rz spise in Rz vpisnike. Zemljiška knjiga razpolaga z naznanilnim listom katastrskega urada v Kočevju št. 1/1950 k.o. Draga, kjer je pod rubriko 8 navedena listina, na osnovi katere je bila predmetna nepremičnina zaplenjena. Tožnica je že večkrat navedla podatek, da je bil v predmetnem postopku izdan sklep št. Dn 3846/54 in št. Dn 4073/54, vendar je bil ta podatek vselej prezrt tako s strani prvostopenjskega kot s strani drugostopenjskega organa. Z vpogledom v Dn vpisnik arhivar lahko zlahka poišče vloge oziroma spise Dn št., v katerih so bili izdani izvršilni sklepi. Poleg tega sta Dn številki, pod katerima je bil izdan izvršilni sklep o zaplembeni stvari proti s , navedeni tudi v historičnem zemljiško-knjižnem izpisku za parc. št. 1245 k.o. Draga, in sicer na B listu. Tožnici je onemogočen tudi vpogled v vložek, v katerem je vpisana predmetna parcela, ker prvostopenjski organ podaja vedno nova pojasnila o neobstoju, ki so vsa nepravilna. Prvostopenjski organ zatrjuje, da parc. št. 1245 k.o. Draga nikoli ni imela lastnika in da z njo ni bil nikoli opravljen kakršenkoli pravni promet, kar je nepravilno. Prvostopenjski organ mora trajno hraniti tudi zaplembene spise ter izvršilne spise o zaplembenih zadevah ter vpisnik za izvršilne zadeve za leto 1954. Drugostopenjski organ bi moral skladno z 10. členom Zakona o informacijskem pooblaščenca zahtevati od prvostopenjskega organa, da mu pošlje zahtevano dokumentarno gradivo, ki glede na veljavno zakonodajo mora obstajati in dejansko tudi obstaja. Če pa tega ne bi predložil, bi moral drugostopenjski organ zahtevati od prvostopenjskega organa, da predloži dokumentacijo o uničenju dokumentarne gradiva ter o odbiranju arhivskega gradiva in o izročanju arhivu. Drugostopenjski organ je videl vso zgodovino parcele št. 1245 k.o. Draga s fizično osebo iz . Videl je vse podatke, ki jih je tožnica zaman zahtevala od prvostopenjskega organa za utemeljitev denacionalizacijskega zahtevka. Vendar so ti podatki ostali zamolčani in je bilo zato potrebno izvesti ogled brez navzočnosti tožnice. Drugostopenjski organ je opravil ogled *in camera*

v skladu z določilom 11. člena Zakona o informacijskem pooblaščenju, kar je nepravilno, ker se ta določba uporablja le v primeru, če prosilec zaprosi za občutljive podatke. Drugostopenjski organ je z uporabo 11. člena citiranega zakona preprečil tožnici dostop do zahtevanih informacij. Prvostopenjski organ bi moral pojasniti, po katerem zakonu lahko predčasno uniči ali preneha hraniti dokumentarno gradivo, ki je javnega značaja in ima trajno vrednost. Vsaj okrajna sodišča razpolagajo z dokumentarnim gradivom, ki je potrebno za utemeljitev denacionalizacijskih zahtevkov, le pri Okrajnem sodišču v Kočevju je drugače. Nepravilno je, da je bila tožnica izločena iz postopka. Tožnici je onemogočena pribava listin, ki jih potrebuje za utemeljitev njenega denacionalizacijskega zahtevka in kraten njena pravica do pravnega sredstva, ker se ne more pritožiti, kot tudi pravica do enakega varstva njenih pravic v postopku pred sodiščem in pred drugimi organi. Predlaga, naj sodišče odpravi drugostopenjsko odločbo, v dopolnitvi tožbe predlaga tudi odpravo prvostopenjske odločbe, kot tudi to, da naj sodišče ugotovi, da je bilo poseženo v njene temeljne človekove pravice in da naj toženi stranki vrne zadevo v ponovno odločanje.

4. Tožena stranka v odgovoru na tožbo navaja, da po ZDIJZ ni relevantno vprašanje, ali bi organ z zahtevanimi dokumenti moral razpolagati, temveč zgolj to, ali z dokumenti dejansko razpolaga. Po ZDIJZ se ugotavlja le dejanski obstoj dokumentov in ne obveznost njihovega obstoja. Tožena stranka je izčrpno in natančno ugotovila dejansko stanje in prišla do zaključka, da zahtevani dokumenti ne obstajajo oziroma njihovega obstoja kljub vsem razpoložljivim dokaznim sredstvom ni bilo mogoče ugotoviti. Tožena stranka je na ogledu *in camera* skupaj s predstavniki prvostopenjskega organa vpogledala v arhive sodišča in zemljiške knjige ter sprejela izjave predsednika sodišča, uslužbencev ter bivše vodje zemljiške knjige. Naredila je vse, kar je realno možno pričakovati od upravnega organa, da bi našli zahtevane dokumente, če bi ti dejansko obstajali, večkrat je govorila s predsednikom sodišča in opravila tri ure in pol trajajoč ogled, med katerim je fizično pregledovala arhive organa in skušala izvedeti vse o morebitnem obstoju zahtevanih dokumentov. Tožnica nima prav, da bi morala tožena stranka zahtevati dokaz o uničenju zahtevanih dokumentov. Tožena stranka se je sama prepričala, da dokumenti v arhivih organa ne obstajajo, prvostopenjskemu organu pa ne more naložiti, naj predloži dokaz o uničenju. V postopku po ZDIJZ se ugotavlja, ali so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 4. člena (obstoj dokumentov v materializirani obliki) in ne, ali organ neupravičeno ne razpolaga z zahtevanimi dokumenti. Tožena stranka nima nobene druge možnosti, kot ugotoviti, da zahtevani dokumenti pri organu dejansko ne obstajajo. Glede navedbe, da je tožnica zahtevala na vpogled dokumentne na podlagi Zakona o zemljiški knjigi, pa tožena stranka navaja, da tožnica v tožbi prvič oporeka pravni podlagi. V primeru, da tožnica ne bi želela obravnave po ZDIJZ, tožena stranka ne bi bila pristojna za odločanje in bi bila njena odločba nična, saj bi upravni organ odločil o zadevi iz

sodne pristojnosti. Argumenti tožnice, da je prekršen materialni zakon, ker tožena stranka ni odločala po Zakonu o zemljiški knjigi, so neutemeljeni. Tožena stranka je vodila postopek in odločala o pritožbi tožnice na podlagi njene volje. Zmotno je tudi stališče, da se ogled *in camera* uporabi le, kadar prosilec zahteva občutljive podatke. Takšno stališče nima opore v določbi 11. člena Zakona o informacijskem pooblaščenju. Prav tako ni mogoče upoštevati navedb tožnice o kršitvi postopka, ker naj bi bila neutemeljeno izločena iz postopka. Možnost tožene stranke, da opravi ogled brez prisotnosti strank, je nedvomna in osnovana na zakonu, zato ni mogoče trditi, da so bile kršene pravice stranke do udeležbe v postopku. Tožena stranka je tožnici naknadno posredovala zapisnik o ogledu, poleg tega je bila tožnica v stalnem kontaktu s toženo stranko. Tožnica predlaga, naj sodišče tožbo zavrne.

5. Sodišče je v postopek pritegnilo tudi Okrajno sodišče v Kočevju kot stranko z interesom, ki je navedlo, da se je tožnica v zvezi s to problematiko obrnila že na vse najvišje institucije v državi in so tem institucijam tudi pojasnili, da ji ne morejo ugoditi, če listina pri sodišču ne obstaja.
6. Tožnica v pripravljani vlogi navaja, da prvostopenjski organ ni odgovoril na vprašanje, kdaj in na kateri osnovi sta bila iz in parc. 1254 k.o. Draga izbrisana iz zemljiške knjige. Zahtevala je, naj se jo obravnava po Zakonu o zemljiški knjigi z izkazanim pravnim interesom. Prvostopenjski organ bi moral po Zakonu o zemljiški knjigi omogočiti dostop do že obstoječe informacije. Odločil pa je po ZDIJZ z obrazložitvijo, da z zahtevanimi dokumenti ne razpolaga in zahtevo tožnice zavrnil. Prvostopenjski organ ne bi smel postopati po določenih ZDIJZ zato, ker tožnici ta zakon daje manj pravic kot pa Zakon o zemljiški knjigi. Zahtevo bi moral obravnavati po Zakonu o zemljiški knjigi in preverjati obstoj pravnega interesa. To, da dokumenti obstajajo, dokazuje predloženi Rz vpisnik za leto 1952.
7. V nadaljevanju tožnica ponovno pojasnjuje, zakaj meni, da bi zahtevani dokumenti morali obstajati. Tožnica tudi pojasnjuje, da je arhiv zemljiške knjige v Kočevju ločen od sodnega arhiva, zato bi morali dokumentarno gradivo iskati v pravem arhivu. Za vsako leto obstaja vpisnik izvršilnih oziroma zaplembenih zadev. Sicer pa je zemljiško-knjižna referentka tožnici ob obisku zemljiške knjige v februarju 2011 na njeno prošnjo po predložitvi Rz vpisnika za leto 1952 šla do določene omara in ji predložila Rz vpisnik v obliki knjige za leto 1952. Nedvomno se hrani tudi Rz 35/52 spis, v katerem se je popravljala zemljiška knjiga in pa naznanilni list katastrskega urada v Kočevju. Iz Rz vpisnika za leto 1952 je tudi razvidno, da je bila pod številko 35 izdana odločba, katero je sodišče dolžno predložiti. Dokumentarno gradivo tega postopka pa je tudi zaplembeni in izvršilni spis proti . Tožnica podrobno pojasnjuje, zakaj meni, da bi morali dokumenti v zvezi s parcelo št. 1245 k.o. Draga obstajati. Nadalje še navaja, da

pritožbe na drugostopenjski organ ni vložila na podlagi svoje volje, ampak zato, ker je bilo tako določeno v pravnem pouku prvostopenjske odločbe. Tožnica se tudi ne strinja z navedbami, ki so v zapisniku o ogledu *in camera*. Prezrto je bilo, da so se v Rz vpisniku vpisovali naznanilni listi, razni dopisi in druge zadeve, ki niso sodile drugam. Drugostopenjski organ je vpogledal najmanj v naznanilni list katastrskega urada Kočevje št. 1/1950, za katerega prvostopenjski organ v odločbi trdi, da ga hrani. Tožnica predlaga sodišču, naj prvostopenjski organ pozove, da predloži zahtevano dokumentarno gradivo.

8. Tožba je utemeljena.

9. ZDIJZ v 4. členu določa, da je informacija javnega značaja informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb. Iz navedenega določila torej izhaja, da je eden od pogojev, da je možno neko informacijo obravnavati kot informacijo javnega značaja, ta, da se mora nahajati v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva. Če se tak dokument ne nahaja, ga zavezanec prosilcu ne more pokazati.

10. Prvostopenjski organ je tožnično zahtevo zavrnil iz razloga, ker je navedel, da z zahtevanimi dokumenti ne razpolaga. Drugostopenjski organ je sam preverjal, ali zahtevani dokumenti obstajajo in kot izhaja iz zapisnika o ogledu *in camera*, ter iz obrazložitve drugostopenjske odločbe, si je predstavnica tožene stranke na ogledu skupaj s predsednikom sodišča in arhivarjem sama ogledala arhiv sodišča. Tožnica je v svojih dveh zahtevah, ki jih je prvostopenjski organ prejel 2. 9. 2010 in 13. 8. 2010, zahtevala tudi vpogled v zadevni Rz vpisnik, poleg vpogleda v sodni spis Rz 35/1952. V izpodbijani prvostopenjski odločbi je navedeno, da se zahteva zavrne tako za vpogled v sodni spis Rz 35/1952, zaplembeni spis proti ter zahteva za vpogled v Rz vpisnik. V obrazložitvi odločbe je za vse dokumente navedeno, da prvostopenjski organ z njimi ne razpolaga. Tožnica je k pripravljalni vlogi priložila dopis Okrajnega sodišča v Kočevju Komisiji za preprečevanje korupcije št. Rz 32/2011 z dne 23. 3. 2011, pod katerim je podpisana vodja zemljiške knjige, v tem dopisu pa je na drugi strani navedeno: „Še vedno pa hranimo Rz vpisnike, katerega fotokopijo za zadevo Rz 35/1952 vam tudi prilagamo“. Sodišče sicer tega dopisa ne more upoštevati kot tožbenega razloga, ker se skladno z 52. členom Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1) nova dejstva in novi dokazi lahko upoštevajo kot tožbeni razlogi le, če so obstajali v času odločanja na prvi stopnji postopka izdaje upravnega akta. Ne glede na navedeno, čeprav sodišče tega dokaza ne sme upoštevati, pa ne more spregledati dejstva, da se prvostopenjska odločba opira na izjavo arhivarja sodišča Janeza Tratnika z dne 16. 8. 2010 ter izjavo vodje zemljiške knjige Okrajnega sodišča v Kočevju z dne 19. 8. 2010 Zlate Mihelič. Iz izjave Zlate Mihelič izhaja, da v

zemljiški knjigi hranijo samo naznanilne listine, vse ostalo pa se je uničilo, ker gre za tako imenovane druge Rz zadeve, ki se hranijo pet let. Iz te izjave po mnenju sodišča ni mogoče sklepati, da se ne hranijo Rz vpisniki. Iz izjave Janeza Tratnika pa izhaja, da v arhivu Okrajnega sodišča v Kočevju ne hranijo zadev Rz, ampak samo spise Dn. Tudi iz izjave Janeza Tratnika ne izhaja, da se ne hrani Rz vpisnik, temveč da se ne hranijo zgolj Rz zadeve. Iz navedenih razlogov po mnenju sodišča ni povsem jasno razvidno, ali se Rz vpisnik iz leta 1952 dejansko ne hrani in je dejansko stanje v tem smislu nepopolno ugotovljeno. Tudi iz zapisnika o ogledu *in camera*, katerega je izvedel drugostopenjski organ, ni razvidno, da se Rz vpisnik ne bi hranil. V tem zapisniku je navedeno, da se spisi arhivirajo po treh letih po zaključku zadeve, da Rz-ji niso nikoli prišli v arhiv, da so Rz vpisniki razni dopisi in druge zadeve, ki niso sodile drugam, da pri spisu Rz 35/1952 ne more iti za zemljiškoknjižno zadevo. Nadalje je v tem zapisniku še govora o starih imenikih, ki so se uničili in da so že novi imeniki precej stari. Govora je še o zaplembenem spisu proti ter da izvršilnega in zaplembenega spisa pod št. 35 ni. Nikjer v tem zapisniku o ogledu *in camera* ni govora o tem, da Rz vpisnik ne bi obstajal, temveč da ni spisa št. Rz 35/1952.

11. Nadalje tožnica navaja, da je zahtevala vpogled v dokumente na podlagi Zakona o zemljiški knjigi, izdana pa ji je bila odločba na podlagi ZDIJZ. S tem v zvezi sodišče meni, da ima na podlagi 196. člena Zakona o zemljiški knjigi vsakdo, ki izkaže interes, pravico zahtevati, da mu zemljiškoknjižno sodišče omogoči vpogled v zbirko listin oziroma da izda prepis listine s potrdilom o tem, da je izvornik oziroma overjeni prepis listine vložen v zbirko listin. Tretji odstavek navedenega člena določa, da o zahtevi iz prvega odstavka tega člena odloča zemljiškoknjižni sodnik na podlagi obrazložene pisne zahteve. Izpodbijana prvostopenjska odločba pomeni odločanje o tožničinih zahtevah z dne 11. 8. 2010 in 1. 9. 2010. Iz nobenega od teh dveh zahtevkov izrecno ne izhaja, da bi tožnica svoj zahtevek oprla na določila Zakona o zemljiški knjigi, res pa je, da tudi ne izhaja, da bi ga oprla na ZDIJZ. Prvostopenjski organ je obe zahtevi smiselno obravnaval kot zahtevo za dostop do informacij javnega značaja. Res je, da tožnica zahtevi ni naslovila na zemljiško knjigo in da se ni izrecno sklicevala na Zakon o zemljiški knjigi. V ponovljenem postopku bo zato potrebno najprej ugotoviti, na kateri pravni podlagi tožnica opira svoja zahtevka.
12. Sodišče je odločilo na podlagi 2. točke prvega odstavka 64. člena ZUS-1, ker so bila dejstva v bistvenih točkah nepopolno ugotovljena. V ponovljenem postopku bo potrebno ugotoviti, kako je z obstojem Rz vpisnika, tožnica pa bo morala opredeliti, na katero pravno podlago opira svoja zahtevka in šele po tem bo mogoče odločiti o zadevi. Ker je sodišče odločbi odpravilo zaradi nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, se do ostalih navedb strank v postopku ni opredeljevalo.

PRAVNI POUK:

Zoper to sodbo pritožba ni dovoljena (prvi odstavek 73. člena ZUS-1).

Ljubljana, 18. april 2012

Predsednica senata:
mag. Darinka Dekleva Marguč, l.r.

